

Fra skrald til ressourcer

Foreløbige resultater fra URBAN-X projektet
- et bidrag til cirkulær økonomi

Per Kalvig & Rune J. Clausen

DGF - Råstofmøde
17. November 2016, København

GEUS

Vi forbruger råstoffer

Vi forbruger, kasserer og sorterer (lidt)

Vi forbruger råstoffer, kasserer og sorterer (lidt) ... og indsamler det brændbare + noget ikke-brændbart

Dag-
renovation

C. 2 mio. ton år

Afhentning

Forbrænding

C. 3,8 mio. ton år

... og vi genanvender lidt af det afbrændte affald

Jern/stål

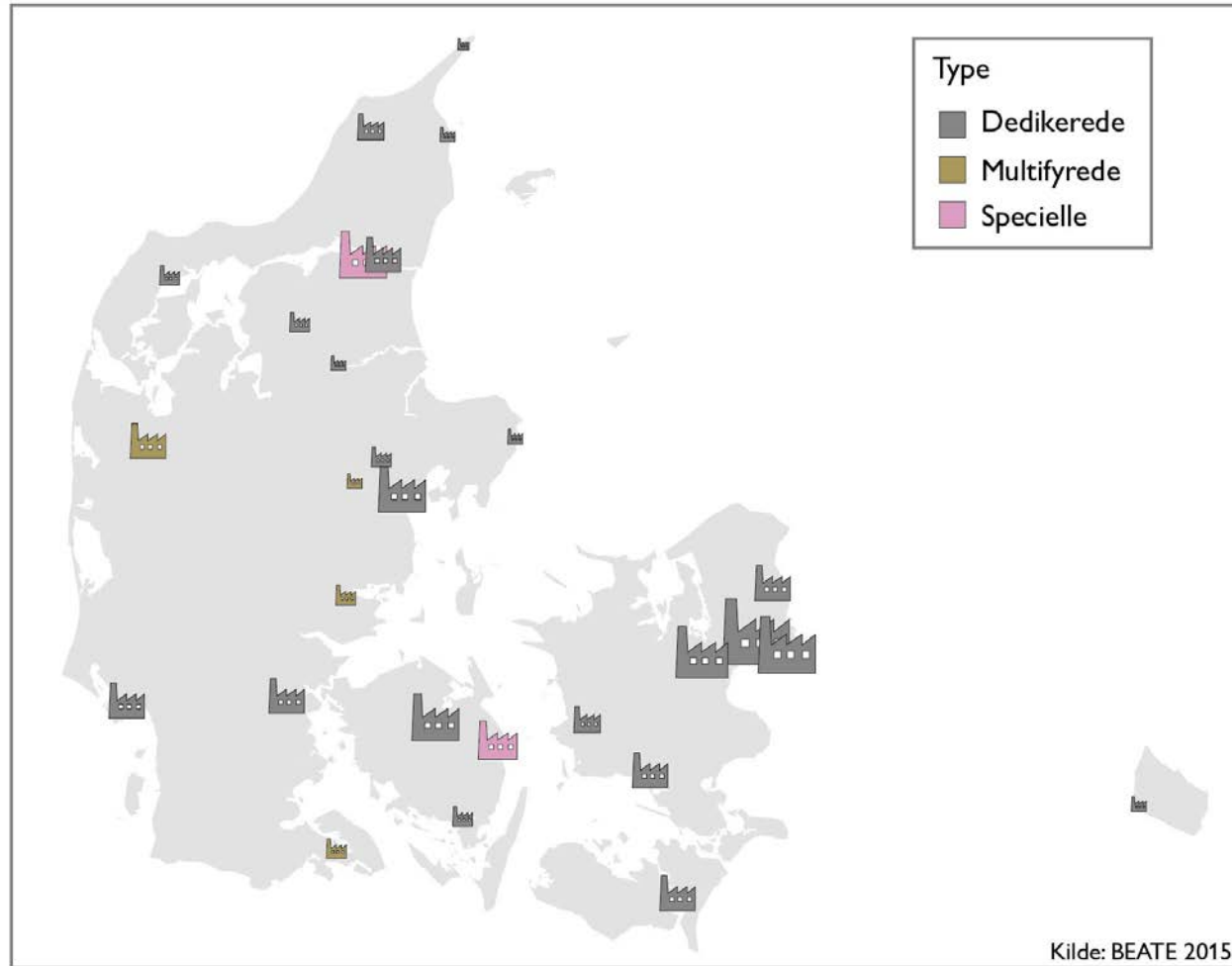
Aluminium

Kobber

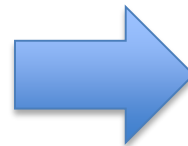

Danmark afbrænder c. 3,8 mio. ton/år i W-t-E anlæg

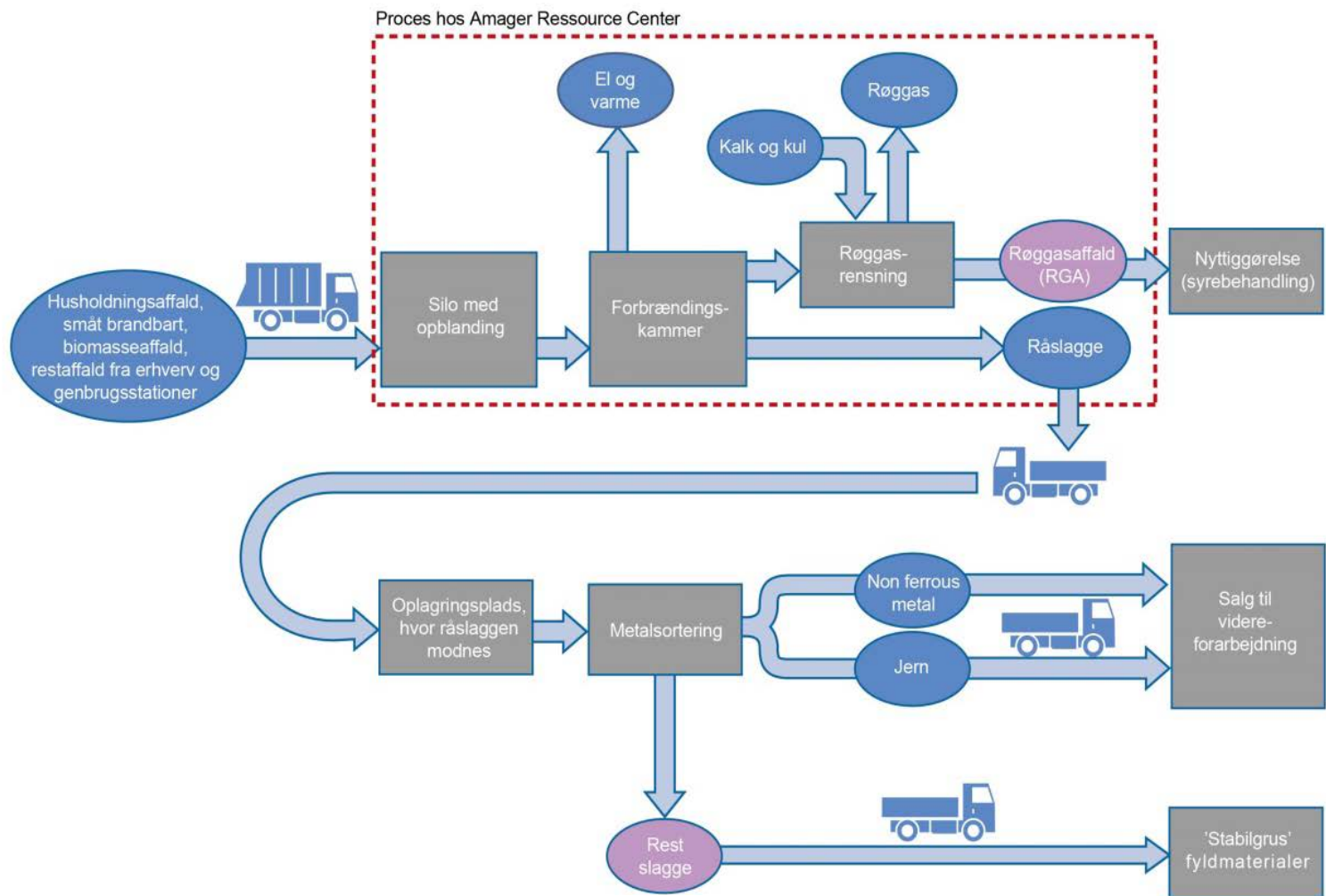
De 28 WtE anlæg afbrænder:

- c. 1,6 mio. ton industriaffald
- c. 2,0 mio. ton husholdningsaffald
- c. 0,2 mio. ton importeret affald

Bundslugger: c. 600 k. ton
Røggasaffald: c. 90 k. ton

Fra affald – til bundslagge – til nye ressourcer

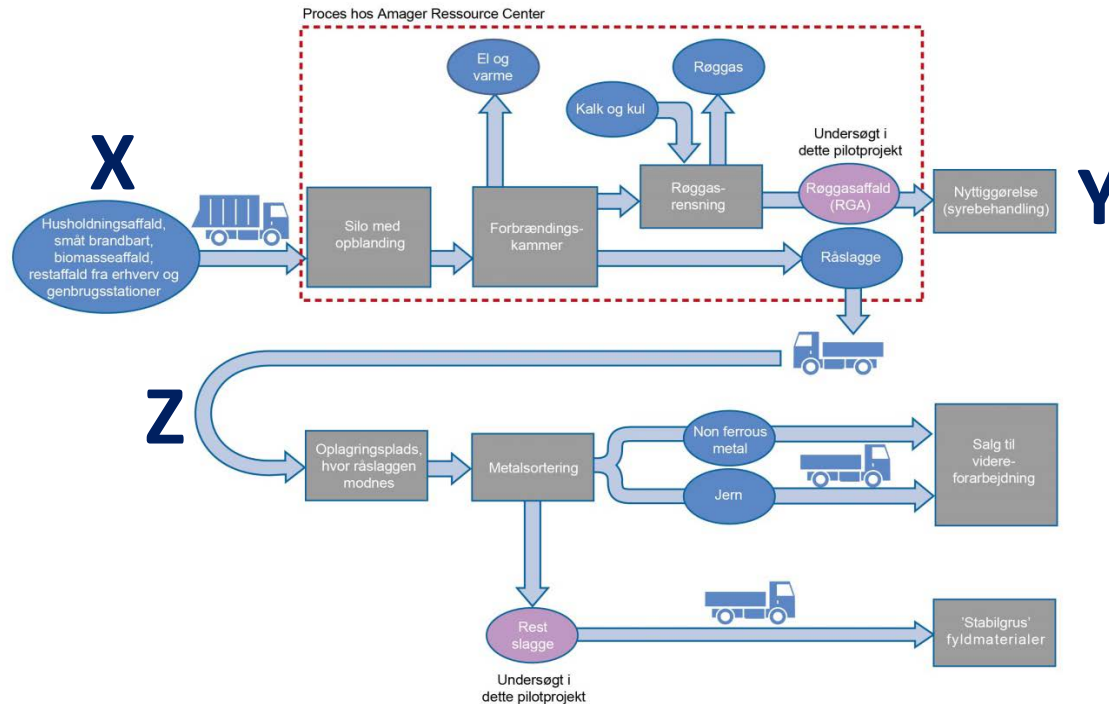

URBAN-X projektet

Samarbejdsprojekt med Amager Ressource Center (ARC)

Finansieret af ARC

Periode: Sept. 2016 - Dec. 2017

- Vurdering af bundslaggenes samlede ressourcepotentiale (Z)
- Vurdering af ressourcepotentialet i røggasaffald (Y)
- Kan man bestemme X hvis man kender kemien i Y + Z? Så er det redskab til at pege på potentialer for kildesortering.

Ubehandlede bundslagge fra ARC (c.80.000 tpa)

- Entreprenør magnetseparerer og fjerner en del metal (fra de grove fraktioner)
- Fin fraktion + ikke-magnetisk fraktion anvendes som stabilgrus eller deponeres

Metalfraktion udtaget af entreprnør hos ARC

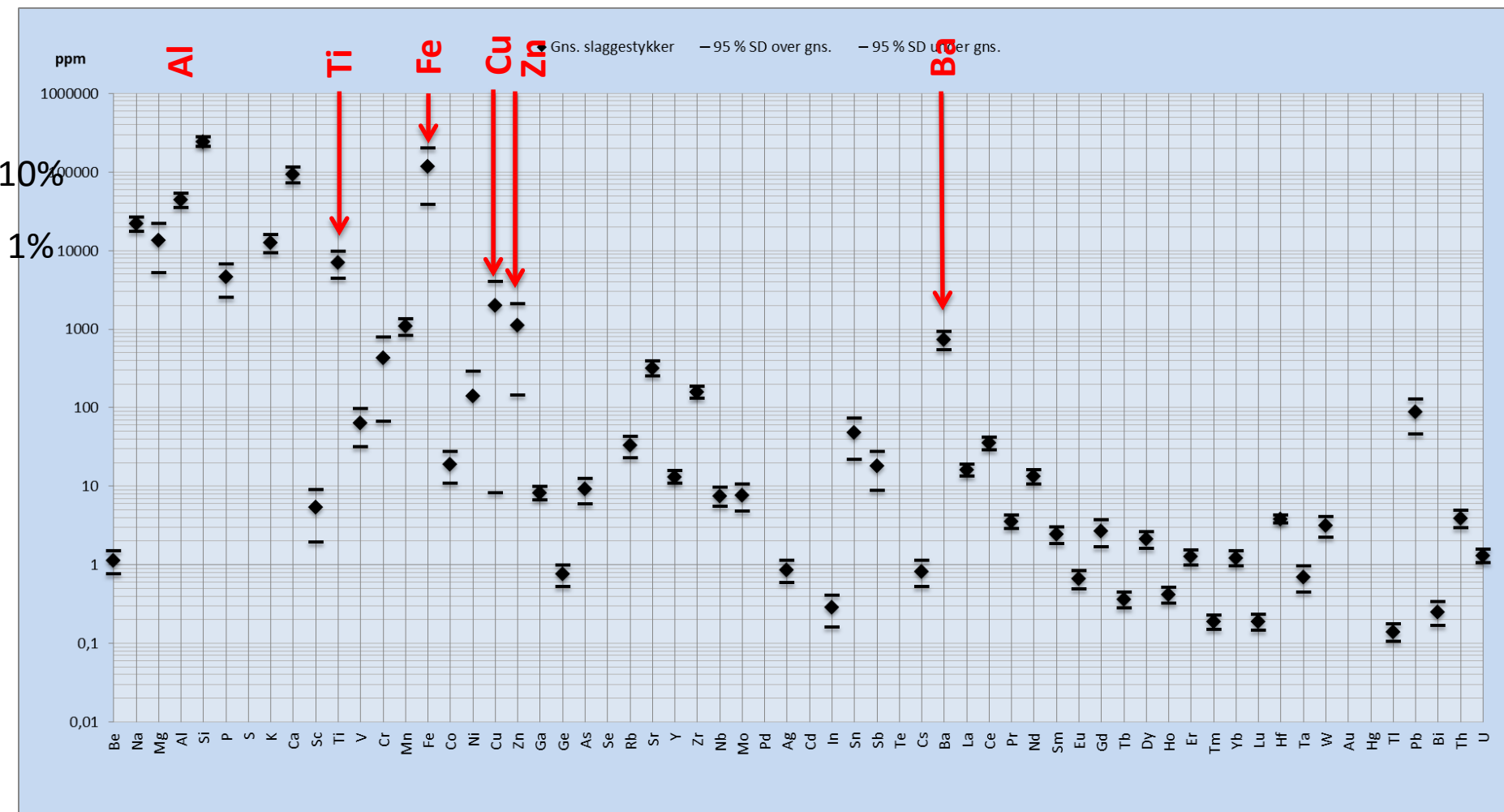
Udfordring: Hvordan udtages repræsentative prøver?

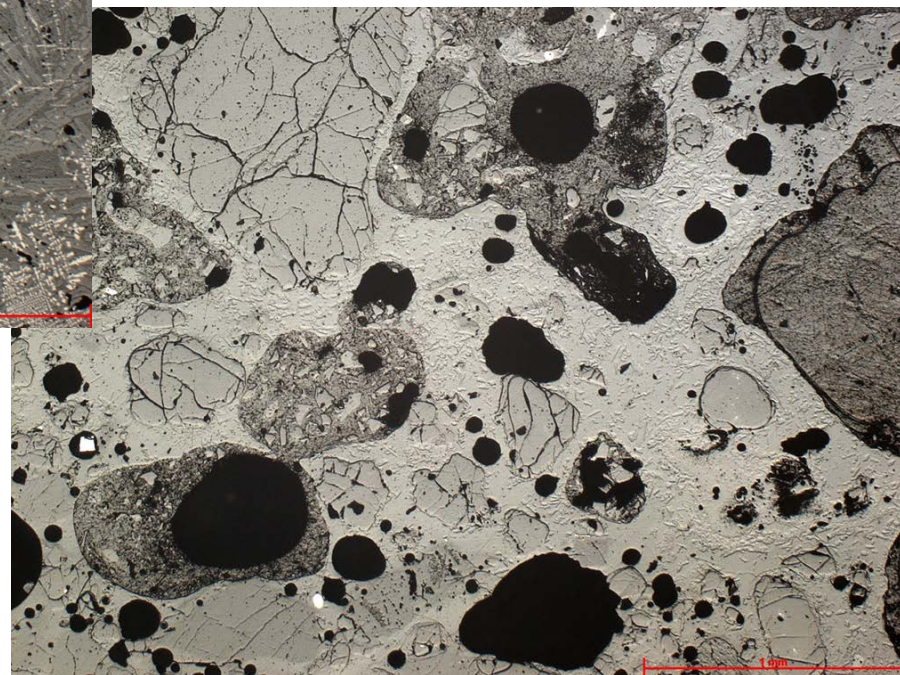
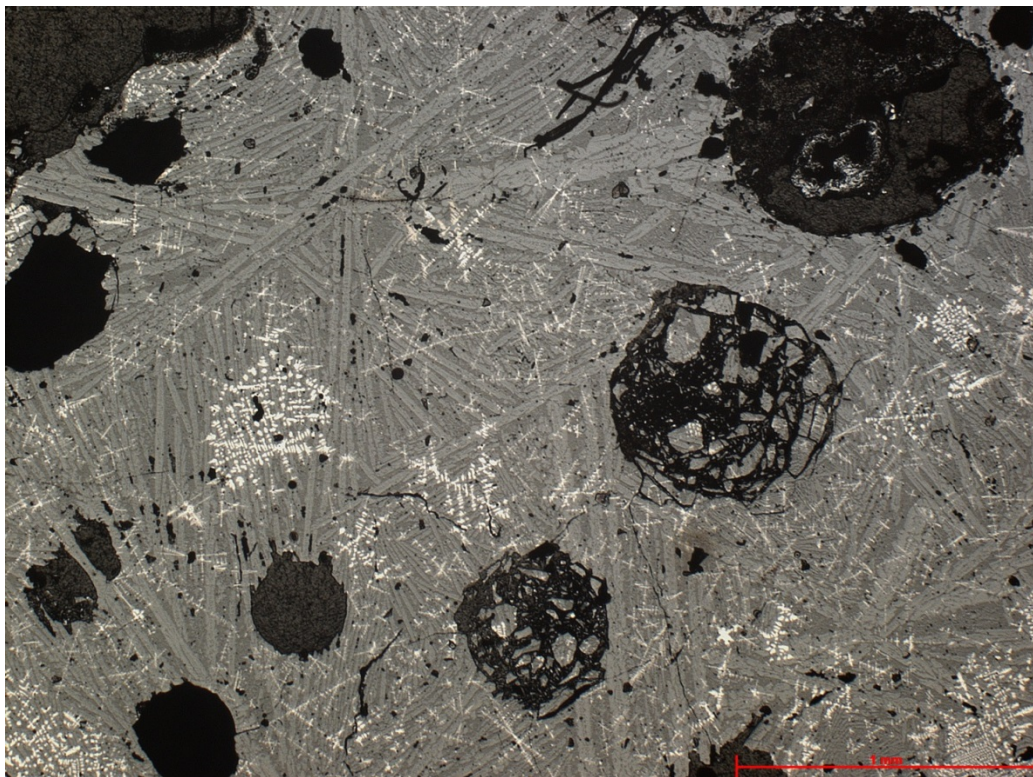

Kemiske analyser på tilfældigt udvalgte slagger (1-4 cm)

... men hvor er metallerne bundet?
- hvor meget Al og Fe sidder i silikatmineraler (haveaffald)?

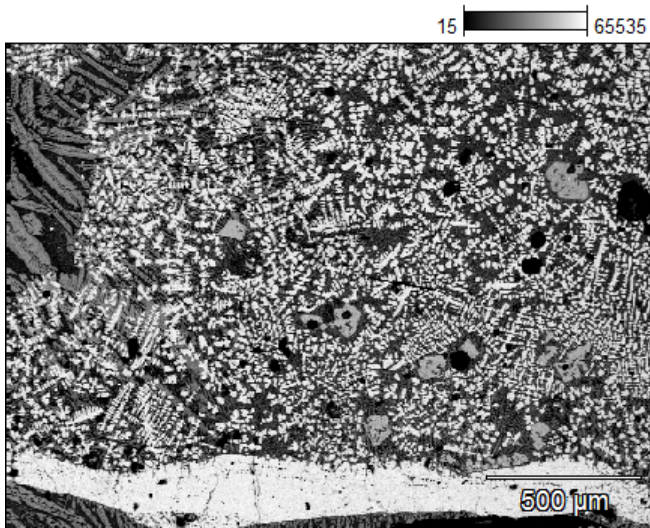
Mikrostrukturer i slagger: Nye 'mineraler' dannet

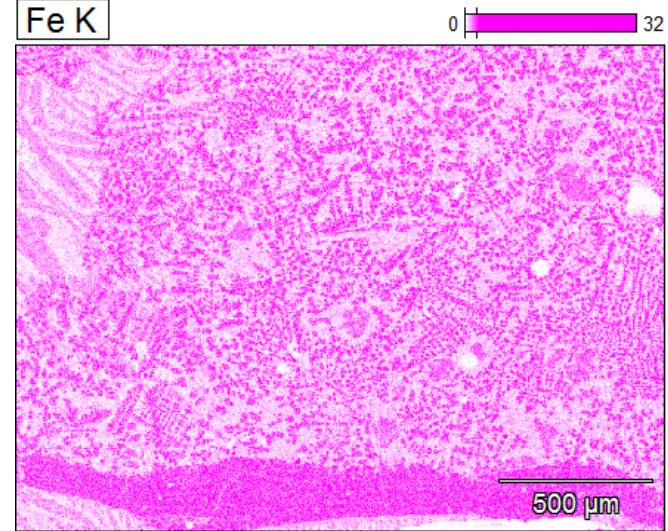

Mikrostrukturer og kemisk fordeling

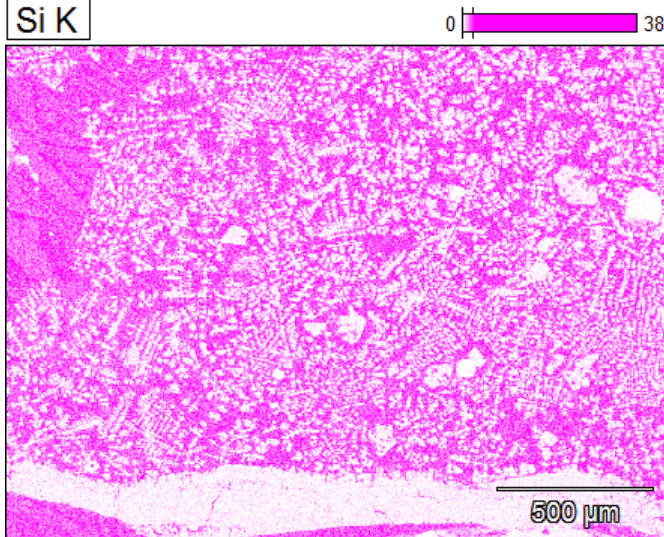
Back Scattered Electrons (BSE)

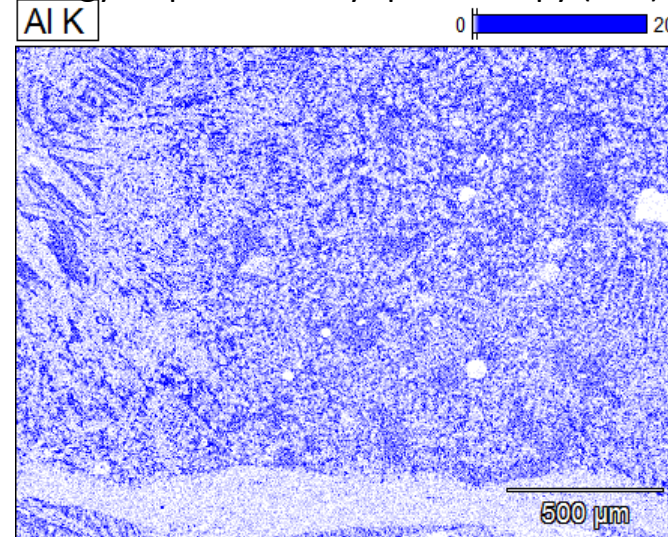
Energy-dispersive X-ray spectroscopy (EDS)

Energy-dispersive X-ray spectroscopy (EDS)

Energy-dispersive X-ray spectroscopy (EDS)

Data Type: Counts Mag: 60 Acc. Voltage: 17.0 kV

Fraktioner i bundslagge fra ARC

Slagger

0 – 0,3 cm 21%

0,3 – 1 cm 30%

1 – 2 cm 16%

>2 cm 32%

Fraktioner i bundslagge fra ARC

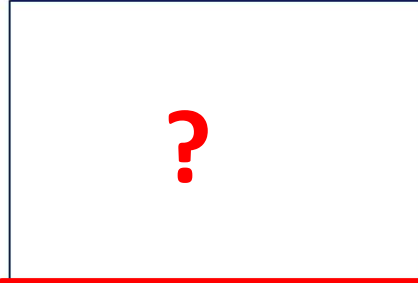
Slagger

Metaller

Glas

Keramik

0 – 0,3 cm 21%

0,3 – 1 cm 30%

1 – 2 cm 16%

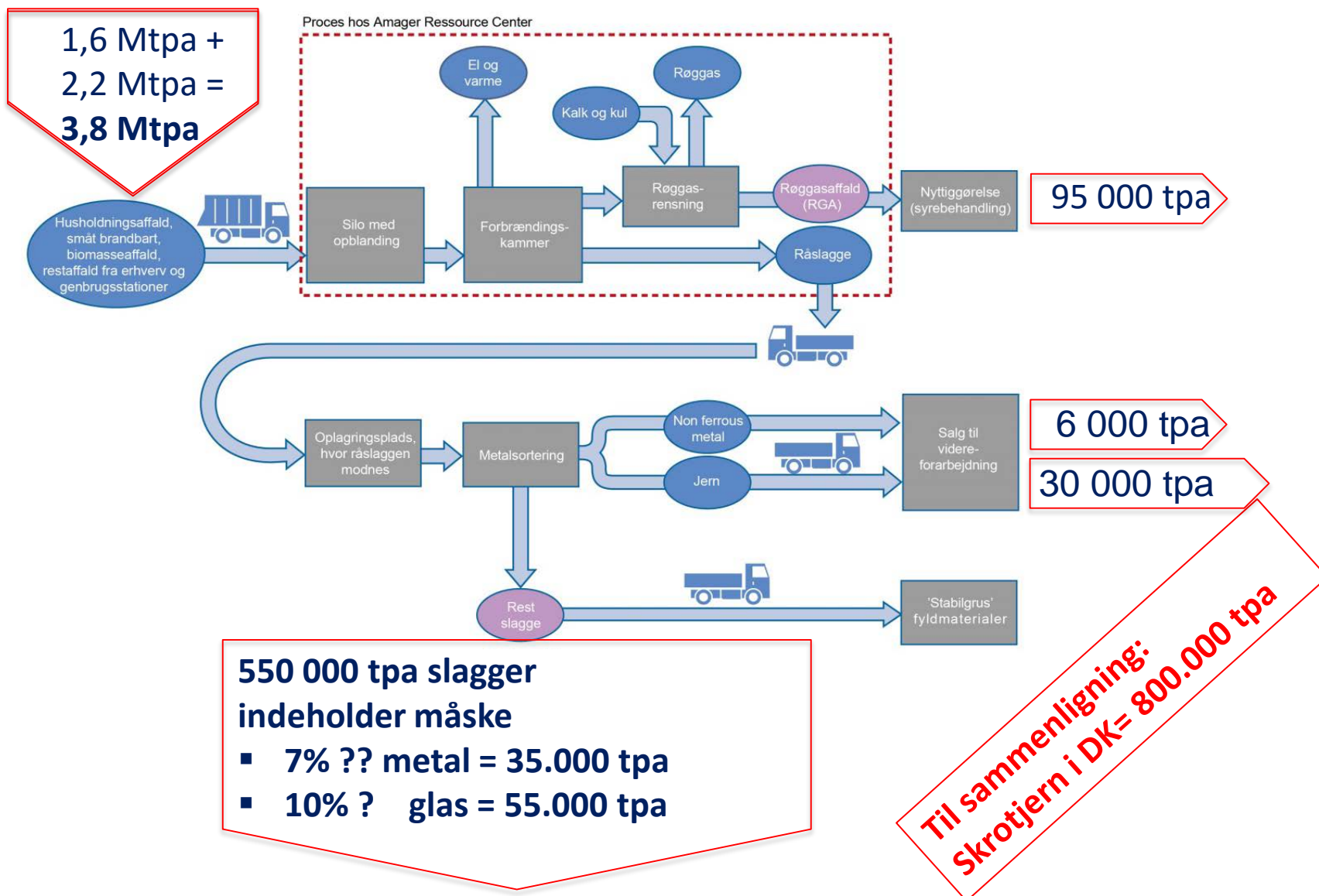

>2 cm 32%

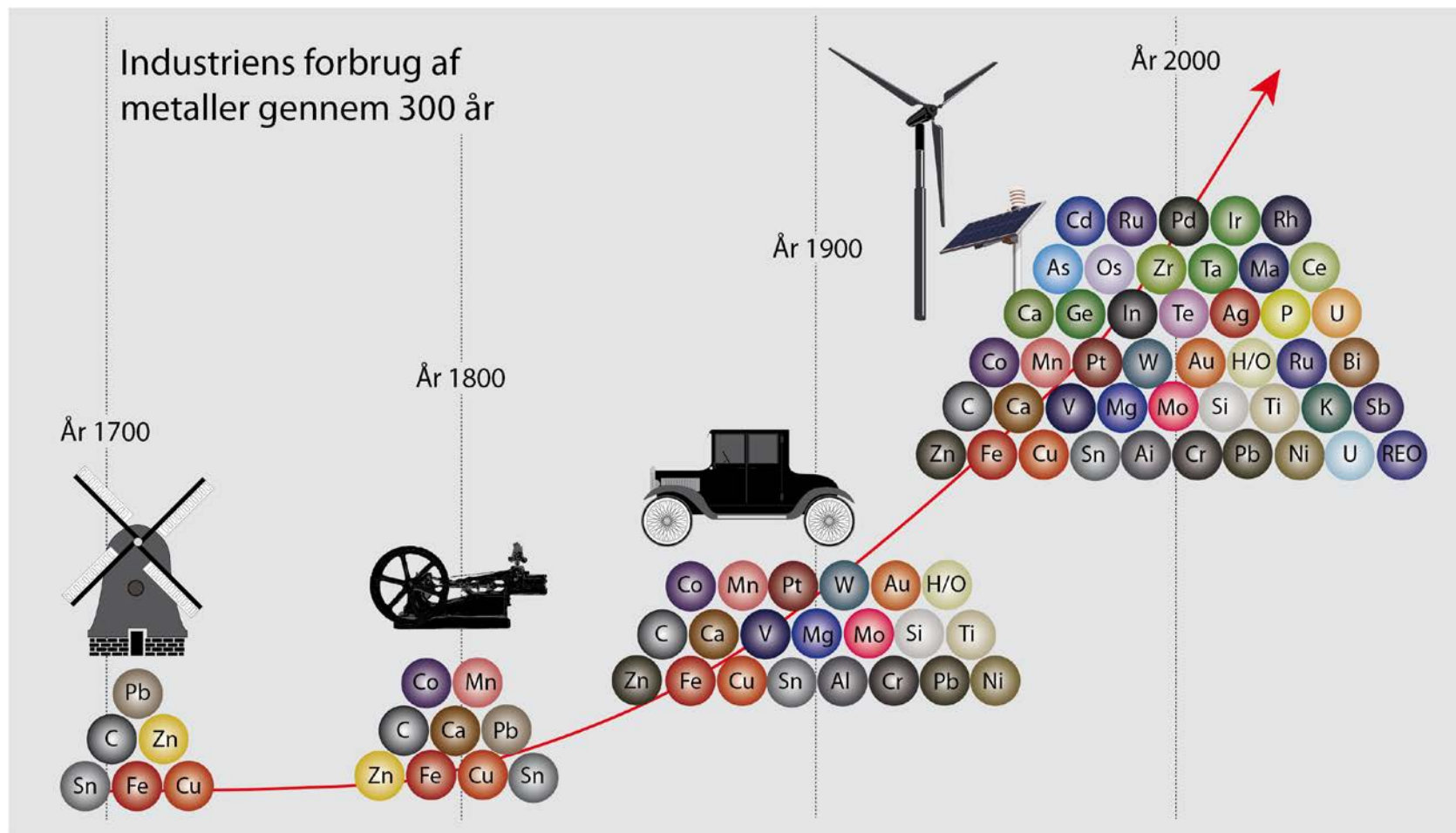

Råstofpotentialiet i Danmark – fra det 'brændbare' affald

Udfordring - recovery

Efter Van Schaik & Reuter, 2012

- Produkter er sammensat af mange delelementer bestående af mange specielle materialer.
- Dermed tabes store værdier under genanvendelse

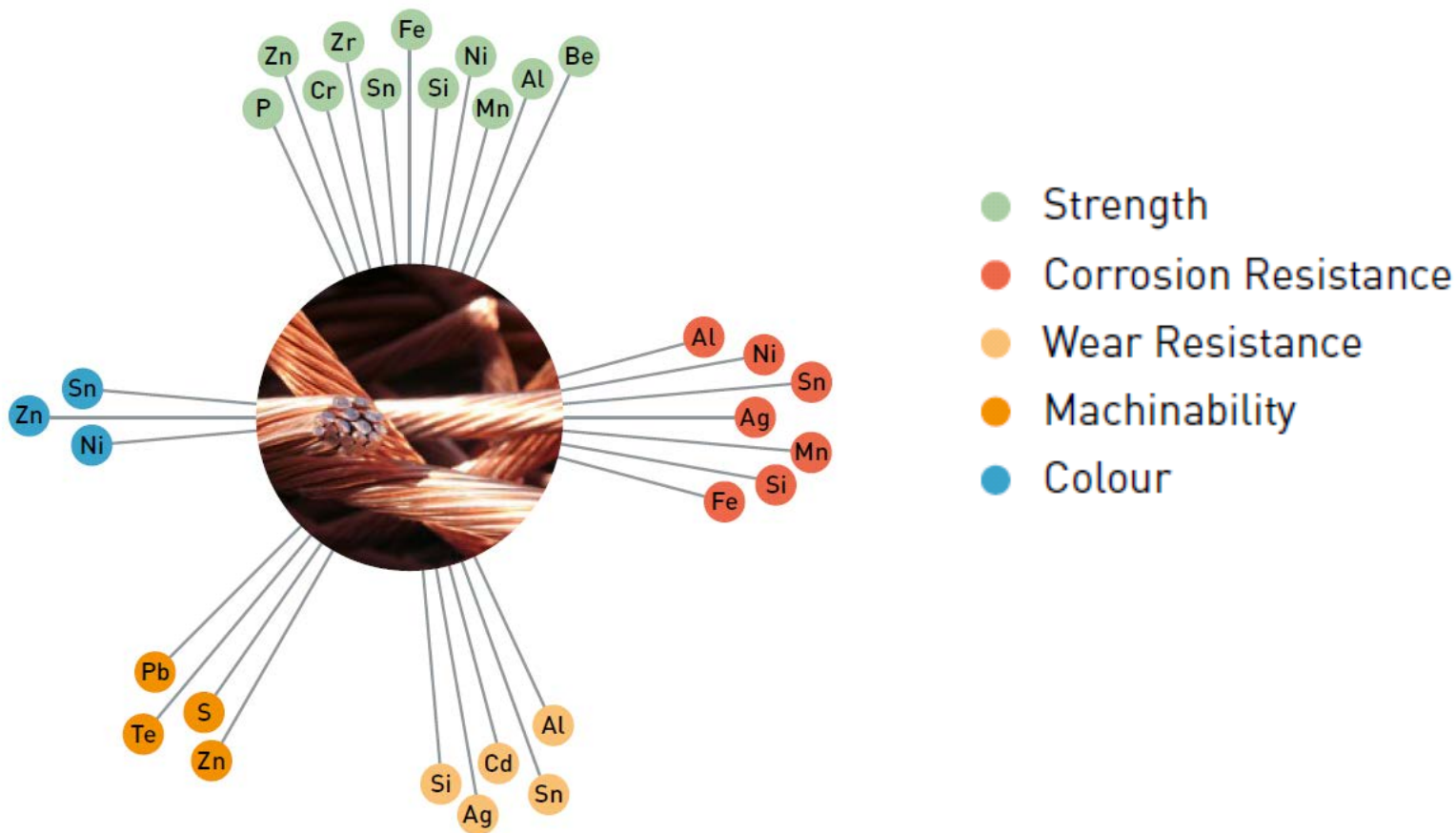
Udfordring 1 - recovery

Metaller blandes til legeringer – vanskeligt at gå modsatte vej

Source: Metal Recycling – Opportunities, Limits, Infrastructure. UNEP 2013

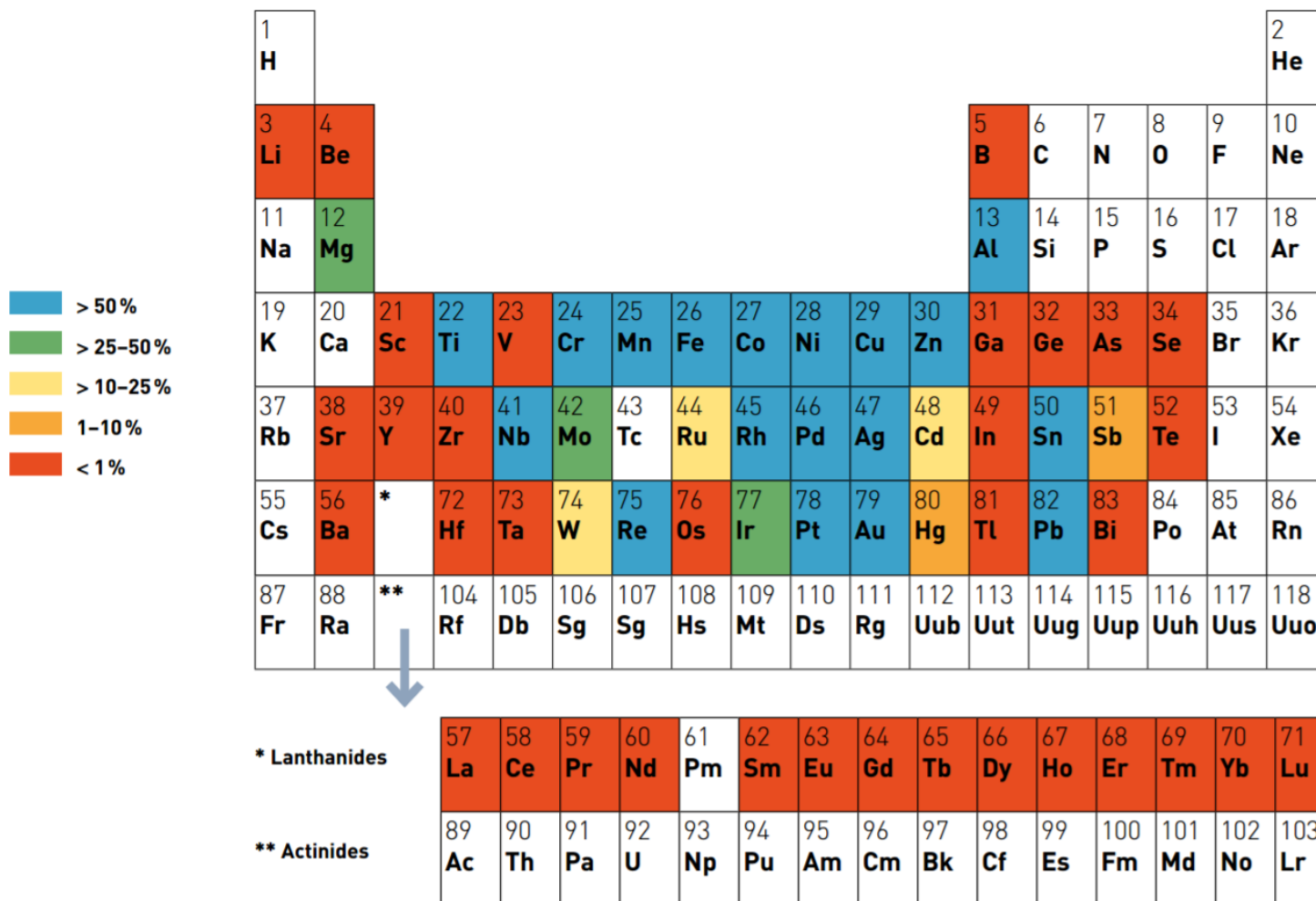
Udfordring: komplekse materialer + forbrænding øger kompleksiteten

Source: Metal Recycling – Opportunities, Limits, Infrastructure. UNEP 2013

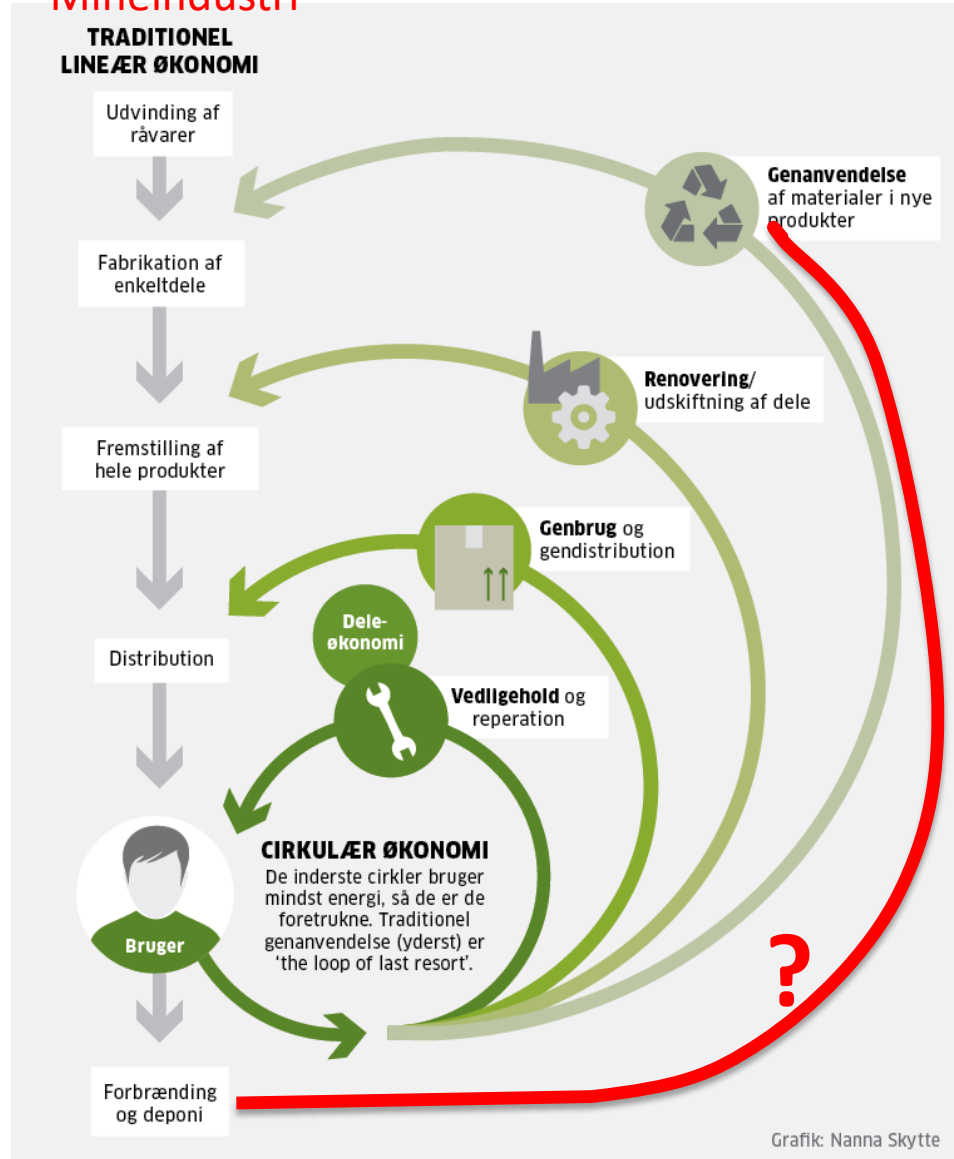

Global recycling rate estimate (EoL-RR)

Udfordring - Afbrænding overses som ressourcebidrag

Mineindustri

Forsimplinger:

- Afbrænding overses som ressourcebidrag
- Tab knyttet til genanvendelse diskuteres ikke

Ingeniøren 14.11.16: på basis af Ellen McArthur Foundation report

Sammenfatning

- Bundslagger fra affaldsforbrænding i Danmark er en potentiel stor ressource for mange forskellige metaller og glas
- Kan slaggerne og røggasaffaldet sige noget om hvad vi smider ud? Og pege på affald som havde større genanvendelighed hvis det ikke blev brændt?
- Ressourcerne er mangelfuldt beskrevet
  - Hvad indeholder disse multielement forekomster – og på hvilken form?
  - Hvad skal vælges til og hvad skal vælges fra?
  - Hvor store er ressourcerne?
- Karakterisering af spildstrømme (urban exploration) er første – og helt nødvendige - skridt til både udnyttelse (urban mining) og til sikker deponering for den del der ikke kan genanvendes.